

Veilig schoolklimaat op De Talisman

Zowel in de maatschappij als op school doen we een ander beroep op kinderen dan vroeger. We willen dat ze volgzaam zijn, maar zich tegelijkertijd kritisch opstellen. De trend in het huidige onderwijs is interactief en samenwerkend leren. Dat vereist heel wat van leerlingen. Want hoe vertellen ze op een nette manier wat ze willen? Hoe lossen ze een ruzie goed op? Hoe spelen ze prettig samen? Allemaal vragen die gaan over sociale competentie.

Op scholen wordt steeds meer belang gehecht aan sociale competentie. Zo ook op De Talisman in Eindhoven. Een interconfessionele basisschool met zo'n 500, voornamelijk blanke, leerlingen die verdeeld zijn over 20 groepen. Directeur Henk Hinsenveld vertelt dat ze drie jaar geleden op zoek zijn gegaan naar een methode om de sociaal-emotionele ontwikkeling meer vorm te geven. Een methode om de kinderen sociaal redzamer te maken. "Niet dat er problemen waren, nee dat niet, maar eigenlijk meer door de vraag van ouders en die van leraren. De methode die we destijds gebruikten, was sterk verouderd. En we deden wel wat projecten, maar daarvan was de wens om ze structurerer aan te pakken en om een duidelijke lijn binnen de hele school neer te zetten."

De directeur vertelt dat ze twijfelden tussen Leefstijl en Kinderen en hun sociale talenten. "Maar na enkele studiedagen en ouderavonden, zijn we uitgekomen op Kinderen en hun sociale talenten, van uitgeverij Kwintessens. Die methode bestaat uit acht hoofdstukken (thema's). Elk thema is opgebouwd uit 2, 3, 4 of 5 lessen, afhankelijk van de bouw of het thema. Als je dat in een rooster zet, kun je op een vrij eenvoudige manier een jaarprogramma samenstellen."

Oeps!

Hinsenveld: "Bij alle acht thema's hebben we samen met de kinderen een kreet gezocht. Deze acht kreten hangen in alle klassen en in alle multifunctionele ruimtes. De hele school weet dus welke acht

gedragskenmerken centraal staan. Daar verwijzen we ook steeds naar en daar komen we steeds op terug. Ondertussen hebben we de methode zelf uitgebreid met een methodiek voor het omgaan met buiten spelen. Daarvoor zijn we op één regel uitgekomen: als een kind pest of agressief gedrag vertoont, dan krijgt het eerst een waarschuwing. Gebeurt het dan toch weer, dan werken we met Oeps-bladen. De 'dader' moet dan een Oeps-blad invullen: Wat is er gebeurd? Hoe kwam dat? Wat kun je er zelf aan doen om het te voorkomen? We proberen dit echter wel op een positieve manier te doen, want we willen niet meteen straffen. Daarom reflecteren we de Oeps-bladen samen met het kind. Dat werkt heel duidelijk. Onze ervaring is dat kinderen eigenlijk een hekel aan die Oeps-bladen hebben. Ze moeten iets opschrijven, erover nadenken en een gesprekje met de leraar voeren. 'We lossen het op door middel van een gesprek', dat staat bij ons centraal", zegt Henk Hinsenveld heel resoluut. "Kinderen willen al dat gepraat liever niet. Dus dan krijg je vanzelf de omslag: 'laat ik er eerst maar eens goed over nadenken'."

Voordelen

"De voordelen van deze methode vinden we absoluut de structuur en de gebruiksvriendelijkheid. Het zijn geen ellenlange lessen. Gemiddeld besteden we een half uur per week aan deze lessen. Ze zijn direct in te zetten en we kunnen flexibel met de methode omgaan. Verder zit er een opbouw van acht jaar in. De thema's

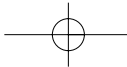
in alle acht jaren zijn hetzelfde, alleen de inhoud is verschillend, die is afhankelijk van de leeftijd. De methode, de oefeningen en gesprekken zien er dus voor de kleuters anders uit dan voor groep 8."

Behoeft aan variatie

"Negatieve punten zijn niet direct te noemen", vindt de directeur. "Wel zijn er veel praatessies en kringgesprekken. Het moet natuurlijk niet zo zijn dat kinderen bij voorbaat al denken 'oh, gaan we weer praten'. Variatie is altijd goed en daarom hebben we aan de uitgever ook aangegeven dat we behoefte hebben aan praktijkvoorbeelden op video. Beelden van situaties om die vervolgens bespreekbaar te maken. Zelf voegen we dergelijke elementen wel aan de methode toe. Zo hebben we eens van bovenaf het speelplein gefilmd. Daar zijn we vervolgens met de kinderen op gaan reflecteren: wat gebeurt er allemaal? Dan zien ze het ook met eigen ogen. Verder maken we gebruik van SVIB, School Video Interactie Begeleiding. Op bepaalde situaties in de klas kan namelijk goed gereflecteerd worden. Die praktijkzaken voeren we dus zelf in."

Houvast

Inmiddels gebruikt De Talisman de methode twee jaar. "De leerkrachten weten, zonder sterk afhankelijk te zijn van de methode, waar het om gaat. Ze kunnen de thema's ook 'los' van de methode gebruiken. Als zich in de groep iets aandient, dan weten de leraren feilloos welk thema van de methode die problematiek behandelt en dan zetten ze die in. Een

heel flexibel systeem dus. Uiteraard zijn er altijd mitsen en maren te noemen, ook bij deze methode. Maar de leerkrachten hebben nu wel een houvast. En ook het feit dat je met z'n allen iets afspreekt, geeft ze een prettig gevoel."

Methode werpt vruchten af

"We merken dat deze aanpak, gekoppeld aan bepaalde regels in en ook buiten de school, het pedagogische klimaat heeft verbeterd, veiliger heeft gemaakt. We hebben dit ook bij de ouders getoetst door middel van een ouderenquête", legt Hinsenveld uit. "Ouders geven aan dat er minder problemen zijn en dat hun kinderen heel graag naar school gaan. Ze zijn erg content over de aanpak die we nu gekozen hebben."

Veilig schoolklimaat

"Zeker zijn we erg tevreden met deze methode. Het loopt ook goed en er heerst een veilig schoolklimaat. Kinderen spelen goed, werken ook goed samen en er zijn weinig ruzies. Dat beeld krijgen we ook terug van ouders en dat is een prettig gevoel. Tijdens de laatste ouderavond hebben we de resultaten van de ouderenquête van dit jaar vergeleken met die van twee jaar geleden en teruggekoppeld aan

de ouders. De stelling 'Mijn kind gaat graag naar school', die kon gescoord worden op een vijfpuntsschaal, van helemaal mee oneens (1) tot helemaal eens (5), scoorde gemiddeld een 4,4. Daar zijn we natuurlijk wel een beetje trots op. Vooral ook omdat bovenaan in onze visie staat 'een kind moet prettig naar school gaan'."

In ontwikkeling

"Maar sociale redzaamheid moet wel blijvende aandacht krijgen", is Hinsenveld van mening. "En met het invoeren van de methode zijn we dan ook nog niet klaar. Zelf hebben we al het buiten spelen en het werken met Oeps-bladen ingevoerd, maar we willen het nog eens hebben over straffen en belonen, normen en waarden. Dat gaan we de komende jaren opzetten. Pesten is ook erg actueel, dus daar besteden we uiteraard ook aandacht aan. Het valt op onze school nog wel mee, maar wat je er ook aan doet, op elke school, in elke klas wordt gepest. Alleen de kunst is om het zo snel mogelijk te onderkennen en op te lossen. Dan heb je dus hele goede leerkrachtvaardigheden nodig en een snel en goed contact met de ouders. Gelukkig hebben wij een laagdrempelige school en kunnen ouders gemakkelijk binnenstappen."

De methode Kinderen en... hun sociale talenten biedt een structurele aanpak en een volwaardige invulling van het hele onderwijsdomein 'sociale competentie'. Heldere, duidelijke leerlijnen met bijbehorende concrete lesdoelen. Alle aspecten van sociale competentie komen aan de orde. In de pedagogisch-didactische uitwerkingen wordt nauw aangesloten bij de aanwezige kennis en vaardigheden van de kinderen zelf en de oplossingen die zij aandragen. Bij de leerstof wordt er ook gebruik gemaakt van voor kinderen herkenbare situaties of contexten.
Bron: www.kwintessens.nl

ACHT THEMA'S:

1. Ervaringen delen
2. Aardig doen
3. Samen spelen en werken
4. Een taak uitvoeren
5. Jezelf presenteren
6. Een keuze maken
7. Opkomen voor jezelf
8. Omgaan met ruzie

